

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna bilješka o sudskoj praksi Suda br. 102

Novembar 2007.

Driza protiv Albanije - 33771/02

Presuda od 13.11.2007.

Član 6

Parnični postupak

Član 6, stav 1

Pristup sudu

Pravično suđenje

Nadzorna revizija pravomoćnih presuda i pristrasnost Vrhovnog suda; neizvršenje presuda i upravnih odluka o restituciji imovine: *povrede*

Član 13

Učinkovit pravni lijek

Nemogućnost podnositelja predstavke da ostvare odštetu koju su im dosudili sudovi ili administrativna tijela zbog nepostojanja adekvatnih procedura i zakonskog okvira: *povrede*

Član 46

Član 46, stav 2

Izvršenje presude

Opće mjere

Nemogućnost podnositelja predstavke da provode presude ili administrativne odluke za povrat imovine i/ili naplatu odštete zbog sistemskih slabosti u domaćem pravnom poretku: *naznaka odgovarajućih zakonskih, administrativnih i budžetskih mjera*

[Ovaj sažetak se također odnosi na presudu u predmetu *Ramadhi i drugi protiv Albanije*, br. 38222/02, od 13. novembra 2007.]

Činjenice: Ova dva predmeta tiču se nemogućnosti podnositelja predstavki da provedu odluke donesene temeljem Zakona o povratu imovine i naknadama iz 1993. ("Zakon o imovini") u vezi sa zemljom koja je oduzeta od njihovih očeva u prethodnom, komunističkom režimu.

U predmetu *Driza*, podnositelj predstavke je dobio sudski nalog kojim se nacionalizacija imovine njegovo oca proglašava nezakonitom, i kojim se nalaže povrat te imovine. Kako organi vlasti nisu bili u stanju vratiti izvornu imovinu, odlukom, koju je potvrdila i Komisija za restituciju imovine i kompenzacije, podnositelju predstavke su, u zamjenu, dodijeljene dvije druge parcele. Podnositelj predstavke, međutim, nije mogao ući u posjed istih jer su parcele zauzela treća lica. Pokrenuta su dva zasebna postupka kojima je osporavano vlasništvo podnositelja predstavke nad ovim parcelama. U prvom postupku, Zajednički kolegij Vrhovnog suda je, nakon uspješno podnesenog zahtjeva osoba koje su zauzele parcelu za provođenje revizije konačne i pravomoćne odluke Upravnog odjela Vrhovnog suda, koji je podržao odluku Komisije, odbacio zahtjev podnositelja predstavke. U drugom postupku, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda potvrdilo je nalog Okružnog suda, kojim se u cijelosti ukida odluka Komisije na temelju izlaska iz okvira nadležnosti. Podnositelju predstavke je dosuđena odšteta koja mu nikada nije isplaćena.

U predmetu *Ramadhi i drugi*, podnositelji predstavke su dobili odluku Komisije za restituciju imovine i odštete, kojom se, *inter alia*, određuje povrat parcele i isplata odštete. Premda su uspjeli ući u posjed vraćene parcele, odšteta im nikada nije isplaćena. Podnositelji predstavke su naknadno podnijeli zahtjev za povrat jedne druge parcele. Iako su nakon žalbe izjavljene Okružnom sudu troje podnositelja predstavke uspjeli dobiti odluku Komisije za zemljište kojom se potvrđuje njihovo vlasništvo nad parcelom, lokalni organi vlasti su, međutim, tu parcelu prebacili na treća lica.

Pravo: Član 6, stav 1 – *Driza*: Podnositelj predstavke se žalio da je poništavanje konačne presude u postupku sudske revizije bilo protivno načelu pravne sigurnosti, da je Zajednički kolegij Vrhovnog suda bio pristrasan i da organi vlasti nisu izvršili pravomoćnu presudu.

(a) *Pravna sigurnost:* Dozvoljavajući reviziju pravomoćne presude i dopuštajući uvođenje paralelnih postupaka, Vrhovni sud je zanemario cjelokupni sudski proces, koji je okončan pravomoćnom i izvršnom sudskom odlukom koja je bila *res judicata*.

(b) *Nepriistrasnost:* Revizijski postupak je pokrenut na zahtjev predsjednika Vrhovnog suda, koji je već presudio protiv podnositelja predstavke u istoj stvari. Predsjednik je također bio član sastava Vrhovnog suda, koji je razmatrao i, odlukom o osnovanosti, poništio pravomoćnu presudu koja je bila donesena u

korist podnositelja predstavke. Ovakva praksa suprotna je načelu "subjektivne nepristrasnosti", budući da niko ne može biti istovremeno i tužilac i sudija. Objektivna nepristrasnost Zajedničkog kolegija Vrhovnog suda također je dovedena u pitanje jer je troje sudija, koji su već odlučivali o istom predmetu, pozvano da odluče o zahtjevu za dopuštanje revizije, a naknadno i o osnovanosti zahtjeva, dok je drugo troje sudija, također, odlučivalo o stvari o kojoj su već ranije iznijeli svoje mišljenje.

(c) *Neprovođenje pravomoćnih presuda*: Problem neprovođenja pravomoćnih odluka u predmetima koji se tiču povrata imovine u Albaniji i dalje postoji, uprkos ranijim navodima Suda. Propuštanje organa vlasti da poduzmu neophodne mjere i provedu odluke Vrhovnog suda, onemogućilo je sve korisne efekte odredbi člana 6, stava 1.

Zaključak: povrede (jednoglasno).

Ramadhi i drugi – Neprovođenje pravomoćnih presuda: Komisija za zemljište, u konačnici, je potvrdila pravo vlasništva triju podnositelja predstavke nad tri parcele nakon što je Okružni sud naložio preispitivanje njihovih zahtjeva. Međutim, do tada je zemlja već prešla u vlasništvo trećih lica. Vlasnička prava trojice podnositelja predstavke su bila daleko od utvrđenih, a državni organi vlasti su propustili da provedu odluku Okružnog suda.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 13 – *Driza*: Vlada nije uspostavila adekvatne procedure za rješavanje pitanja odštete u slučaju kada se imovina ne može vratiti izvornom vlasniku. Konkretno, nije uspostavila odgovarajuća tijela niti je usvojila smjernice koje bi se koristile kod vrednovanja imovine. Bilo je malo vjerovatno da će ubrzo ili dovoljno brzo uspostaviti sistem koji će omogućiti rješavanje sporova u vezi sa utvrđivanjem prava podnositelja predstavke.

Zaključak: povreda (Član 13 u vezi sa članom 1 Protokola br. 1 – jednoglasno).

Ramadhi i drugi: Bez obzira da li je pravomoćna odluka trebala biti provedena u vidu sudske presude ili odluke upravnog tijela, domaći zakon, kao i Konvencija, propisuju da se odluka treba provesti. Međutim, nisu poduzeti nikakvi koraci u smislu provedbe odluka Komisije u korist podnositelja predstavke. Ne postoji zakon koji uređuje pitanje izvršenja odluka Komisije, a naročito, ne postoje nikakvi zakonski rokovi za izjavljivanje žalbe protiv takvih odluka niti postoje konkretni pravni lijekovi kojima bi se osiguralo njihovo izvršenje. Utvrđivanje odgovarajućeg oblika i načina izvršenja obeštećenja prepušteno je Odboru ministara, koji tek treba da donese detaljna pravila i metode. Odluke u korist podnositelja predstavke već 11 godina nisu provedene, a Vlada nije ponudila nikakav dokaz da je poduzela relevantne mjere u tom smislu.

Zaključak: povreda (Član 13 u vezi sa članom 6, stav 1 – jednoglasno).

Član 1 Protokola br. 1 – *oba predmeta*: Organi vlasti su tokom niza godina propuštali provesti presude i/ili odluke u korist podnositelja predstavke, čime su se umiješali u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, a za koje Vlada nije ponudila nikakvo zadovoljavajuće objašnjenje. Nedostatak sredstava ne može opravdati neprovođenje pravomoćne i obavezujuće presude, na šta se država obavezala.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 46 – *Oba predmeta*: Nedostaci zabilježeni u albanskom pravnom sistemu pokazuju da je jedna cijela kategorija građana bila, i još uvijek jeste, lišena prava na mirno uživanje svoje imovine zbog neprovođenja sudskih presuda i odluka Komisije o dodijeljenim obeštećenjima. Pred Sudom se nalaze već desetine identičnih predstavki. Sve veći broj predstavki predstavlja otežavajuću okolnost kada je u pitanju odgovornost države prema Konvenciji, ali i prijetnju budućoj učinkovitosti sistema Konvencije.

Shodno tome, Albanija je pozvana da otkloni sve prepreke koje stoje na putu dodjeljivanju obeštećenja prema Zakonu o imovini tako što će osigurati, po hitnom postupku, poduzimanje odgovarajućih zakonskih, upravnih i budžetskih mjera, među kojima i usvajanje plana procjene vrijednosti imovine i dodjeljivanje adekvatnih sredstava.

Član 41 – *Driza*: Što se tiče manje parcele, Albanija je trebala podnositelju predstavke vratiti parcelu od 1,650 kvadratnih metara i isplatiti 50,000 eura ili, u slučaju da ne vrati imovinu, isplatiti 280,000 eura na ime materijalne i nematerijalne štete. Također je trebala isplatiti podnositelju predstavke 500,000 eura na ime materijalne i nematerijalne štete za veću parcelu.

Ramadhi i drugi: Albanija je prvoj trojici podnositelja predstavke trebala vratiti parcelu od 30,500 kvadratnih metara, a potom platiti svima zajedno 25,000 eura na ime materijalne i nematerijalne štete. U slučaju da ne vrati imovinu, bila je obavezna isplatiti im 120,000 eura na ime materijalne i nematerijalne štete. Kada su u pitanju parcela od 5,500 kvadratnih metara i trgovačke radnje, podnositeljima predstavke je dosuđeno zajedno 64,000 eura na račun materijalne i nematerijalne štete.

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Vijeće Evrope /Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak Registrara nije obavezujući za Sud.

Kliknite ovdje za [Informativne bilješke o sudskoj praksi](#)